

હરિશ્ચંદ્ર.

નાટકનાં ગાયનો.

રચનાર.

Reg No. 68

નજર બેગ મુનસી.

કપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર.

આશક હુસેન માસીક.

વીન એલેક્ઝાન્ડ્રા થીએટ્રીકલ કંપની એફ લખનો.

હાલ મુ. આનંદભુવન થીએટર-અમદાવાદ.

આવૃત્તી ૧ બી.

પ્રત. ૫૦૦

સંવત ૧૯૭૭

સને ૧૯૨૧

કર્મીત રૂ. ૦-૪-૦

૮૫૭૮

શ્રી જે. એડવોકેટ પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં શા. ચીમનલાલ
ગોકળદાસે છાપ્યાં.

કે. ધીકરે નેચામબાઇની વાડી-અમદાવાદ.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૫૧૭૮ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ૨ સિદ્ધાંત

વિષય ૮૪૬૮ : ૨-૪ ૪૪૮

હરિશ્ચંદ્ર

નાટકનાં ગાયનો.

ગાયન ૧

પરીયાં—

સાંધ જમમેં શરમ રખ મોરી
તું ઐ સોહી પાક પરવરદિગાર
પેદા કાંચેકી લાજ તુમીકે તુમ દાના અમ ચેરી

ગાયન ૨

• ધંદ્ર—

ધર હય મેરા નામ જગત જાને હય સારી
દિન રાત સુખમે કીટતી હય અબ ઉમર હમારી
કરતા કુ મહારાજ મેં દંડવત આપકો
સુજ દાસ પર જાત ચાહીયે બસ કીરપા તુમારી
મેને સુના હય જગમે હરિચંદ્ર હય નામી
હય સત્યબાદી ઉસકાનો ઉસ—લોકમે જરી
તુમમેસે કોઇ જુઠ પુલાયે ધસે જાહર
અબ અપને મનમે હયતે ચેહી બાત બીચારી

ગાયન ૩

વિદ્યામિત્ર—

જુઠં બુલાઉ જયન નીબાહુ તમ રીચી કહાઉ મુતીયે મહારાજ
મેલે નહિ જુઠં જો ઓછ નહિ મનુસ્ય તે
મત્ય ડાંગત કે અબી યહાસે મે નાહ

ગાયન ૪

વિદ્યામીત્ર—

હર હર કરના બન બન ફીરના પ્રીતમે સાષ્ટક હરઆન
હનિયાસે કુચ નહિ હય હરકી નેહમે દેહજનન
જકે હરિચંદ્રસે અગમે સૌના માણુ ઇતના આજ
હાથો ઉપર ગેહ લિછાલે એક મનુસ્ય અમ બેઠકે ચલાં

ગાયન ૫

વિદુષક—

એ પેટ હમારા ખાલી ફીર પેટ હમારા ખાલી
હુશમન ખીરે કકડી ખાઇ નવ મન ગાજર તોલી
હો મન ખાયા શાક ચનેડા ખેતમે લેકર મોલ
બુઆર ખાજરેડી સૌ રાતી ખાઇથી કલ શામ
મતને ખાને પર ખીતોમે બુખા હુ ખુશ કામ

ગાયન ૬

હરિશ્ચંદ્ર—

કહાસે આપ આયે હં જો યહાં તથરીફ હાયે હં

શ્રીધાસન ઉજલ કીયા આપને અય મહારાજ
 આપને જો ઇસ રૂપકા દરસ દીયાયા આજ
 મેરે અચ્છે દીન આયે હેં જો ચહાં તથરીફ લાયે હેં
 દાસ પર આકે આપને કરમ કીયા મહારાજ
 ઇચ્છા હો જો આપકી હુમસે કરો મજહાર
 સબી અબ હુઃખ લુલાયે હેં જો ચહાં તથરીફ લાયેહેં

ગાયન ૭

રિઆયા—

હરિશ્ચંદ્ર મહારાજ મુનો તુમ હરિશ્ચંદ્ર મહારાજ
 મનકે પખેર માનત નાહિ છેડત હવ દિનરાત
 મારકે ઉનકો કરદો અબ તુમ જલદીસે તારાજ

ગાયન ૮

હરિશ્ચંદ્ર—

અરે માર હાલો અબી ઇનકો જલદી જાઓરે
 ઉનકો જલદી જાઓરે ઇનામ હુમસે પાઓરે
 મેરી રિઆયા મુખમેં રહે સબ
 કષ્ટ મનસે ઉનકે તુમ મિટાઓરે

ગાયન ૯

વિશ્વામિત્ર—

અયે પરિયોં અબ જાઓ તુમ હરિશ્ચંદ્રકે પાસ
 નાય દિખાના ગાના મુનાના ઉસકો જો વિશ્વાસ

દેવે તુમકે ઈનામ જળતો કહેના શ્રી મહારાજ
શ્રી અપની બનાવો હમકો તુમ અપની સરતાજ
ગાયન ૧૦

પરિયાં—

અચ્છા રીશીજી જાને હય હમ રાજકે દરબાર
જયસા કહા હય આપને વોહી કરેગે કાર

હરિશ્ચંદ્ર—

૧૧

અયે પુરાનતારા સુનલે બિપત અબ તુ હમારી
એક સ્વપતા મેંને દેખા હય કલ રાતકો પયારી
સબ રાજપાટ છીન હમારા કોઈ સાધુ
બેઠે વોહ મેરે તખ્તપર એક અદના પુબરી
મુજકો ઓર તુમકો પુત્ર રોહિતકો મયે પ્રધાન
યહાંસે નિકાલદે વોહ હમે કરકે બિખારી

ગાયન ૧૨

દારામતિ—

રાજાજીના મનમે અપને સન્મેગમ કુચ પાઇયે
હય વોહ ઈશ્વર સબકા માલિક મનકો અબ સમજાઇયે
પુત્ર રોહિતકો મેરે ઓર તુમકો ઈસ જગમેં સદા
રખે ઈશ્વર સાદ દિલસે રાત દિન સુખ પાઇયે
દિન ચઢા હે કીજીયે અસ્નાન અબજી ખોલકર
ઓર બદલ પોશાક બસ દરબારકો અબ બાઈયે

ગાયન ૧૩

પરિચાં—

મહાયાજ ગાયે અબહમ ઓર નાચે ખુબી છમછમ
 હીરોંકા તાજ દમદમ કર સીસ ઉપર હરદમ
 ઓર મુકુટ ભી ચમકે ચમચમ
 રૈયત ભી અબ તિહારી તુજસે રહે ખુશ સારી
 ચહુ પુત્ર તેરા ઓર નારી યાને કે ખ્યારા ખ્યારી
 સુખમે રહ સદા રહે બાહમ મહારાજ ગાયે અબહમ

ગાયન ૧૪

તારામતિ-હરીશ્ચંદ્ર-રોહીત—

તુને ફલક યે કયા કીયા હાય ગજ સીતમ ગજગ
 અચશે ખુશી ગમ દિયા હાય ગજલ સીતમ ગજલ
 કયા હુઈ હમસે હયખતા જો યે સીતમ કીયા લડા
 ભાગ્યમે એકીયા લીખા હાય ગજગ સીતમ ગજગ
 સારી સમાકો હય રુલામ જાને હેં યહાંસે નેકનામ
 છોડકે અપના સુખ તમામ હાય ગજગ સીતમ ગજગ

ગાયન ૧૫

નક્ષત્ર—

મન મેલ મીટે તન તેજ બઢે દે રગ ભગકા લોટા
 સો રોગ દલે સો ઓર જલે કરે ભાંગ અંગકો મોટા
 જબ તાર જમે આઝાર ઘટે નવ હાથ બઢે છોટા

તન સાફ મન સાફ હો સાફ આદમી ખોટા
 લે કન્દ દુધમેં ઘોલા શીર ભંગ બના અન મોલા
 કર પાર ભંગકા ગોલા હરખાર ખોલ બમખોલા
 ઉઠ સોર નહાકર ગંગ ચઢાકર ભંગ જ્યાકર રંગ
 દીખાદે જંગી કુંડી સોટા

ડોપસીન.

ગાયન ૧૬

તારા—રોહિત—હરીચંદ્ર—

દીધે દુઃખ મહ શલકને સારે ચલે છોડકે રાજ ખિયારે
 હરીચંદ્ર—સબી તાતો તાજ છુટ જવે એક સત્ય મેરા રહે જાવે

ચારે શીરે ખીપતકે મારે ચલે છોડકે રાજ ખિયારે

તારા— અમ પુત્ર રોહિત મતરો રો રોકેન જીકો ખોવોજી

તે સત્યકે જાઉં તુમ્હારે ચલે છોડકે રાજ ખિયારે

પ્રથમ તીનો—હય સધામ સખકો હમારા હય હ-કા હમકો સહારા

ચહાય ચલે જીગરપર ઝોર છોડકે રાજ ખિયારે

ગાયન ૧૭

હરીચંદ્ર—

હાય ઝોર ચે ખિયત નર્મ સીસપર આઈ

મશ્વર ચે મંસ દુઃખસે રિહાઈ

કીમી માગું ઇતના સોના દેલ નહિ કોઈ અપના દિખાઈ

તેરે સિવાય નહિ કોઈ હય જગમેં

હે પરમેશ્વર કીજે સહાઈ

ગાયન ૧૮

નક્ષત્ર--

હસ મન લહુ બાલાધિકે હસમન પેડે બરણી બન
પહેલે સવેરે ઉઠકે સદા મેં ઇતના કરતા હું જલપાન
ફુધકે મટકે કે મટકે ખાલી કરતા હું હરઆન
બાઉંગા જળ સાથમેં ઇસકે ઇતના પહેલે હો સામાન

ગાયન ૧૯

તીનો સખ—

સખ રાજપાટ છોડકે જંગલકો ચલતે હેં
સખકો સલામ કરતે હેં ઘરમેં નીકલતે હેં
કુચ રાજતાજ તળીકે બનેકા ગમ નહિ
લેકિન બચનકો અપનો નહિ હમ બદલતે
અય અહલે બજમ આખરી તુમકો સલામ હય
અપના બચન નીલાનેકો અમ યહાંસે ચલતે હય

ગાયન ૨૦

તીનો—

ખીલાતા રંગ હમ કયા કયા મુક્કરકા બદલ બના
કબી મુને જીગર પીના કબી લગતે જીગરખાના
અય ઇશ્વર કોન પાપ હમને કીયા હય પૃથ્વીપરમે
પ્રીરાતા હય જો તુમકો છુડાકર તાજ શાહના
નઝીર અબ મંદિર હો હરકી ખીપત ચલ જાયજો સરકી

કે હય ઇસે જીનેસે બહેતર તો હમકો મોત આબના
ગાયન ૨૧

તારામતિ—

ઇન દીના દુનિયાકે મેં રન્જુર બે બારોમેં હું
બે મદદ બેચારી હું ચોર સખત બાચારો મેં હું
વાચદા કરતે કરદીયા અફસોસ અબમેં કયા કરેં
દાનકે પહેલે નદેનસે ગુનાહ ગારોમેં હું
તીરા બખતીને સતાયા હય મુઝે બેહદ નઝીર
છાનતી હુ ખાકમેં અથવાયે આવારો મેં હું

ગાયન ૨૨

મુબ તીનો—

પુલ હય નદીકા કયા દાતા જલહોજલ હય સુંદરદાતા
હતરે નદીકે જલદી પાર સુન બીનતી હસરી કિરતાર
દિલસે તુઝપર હય બલહાર કરદે કરમ અપન કિરતાર

ગાયન ૨૩

નક્ષત્ર—

નદી ચે કયાહી નિર્મલ હય અહાહા ઓ હોયે
મુઝે લોજન કરા અંદરા દુઆ મેં લુખસે બેદમ
મેરા મન સખત ખ્યા કુલે હય અહાહા ઓ હોતે

ગાયન ૨૪

સાહિત -

પયામસે આપ લખયે જમાતા

હય ગલ ખુશક ઓર ઝખાન માત
અત્ર પાની બિના ઓર ચલને સે
હો ગયા હું મેં જાય જમાતા
કયસી ઇશ્વરને ગત બનાઈ હય
ફીરતે હય હમ રવા હવા માતા

ગાયન ૨૫

તારામતિ

કયસી કર કરતાર નેનનમેં નહિ નીર રહાજે રોઈ મે
ઝારો નઝર

મત્ય ખચનસે રાજ હય છોડા ધન દાલતસેમુંહકો મો
પુત્રકો મેરે જલદો થોડા કરકે દયા એકબાર

ડોપસીન

૨૬

હરીચંદ્ર--

કાશીકે બાશી સુનો હાલ મેરા કરકે ખ્યાલ
ખચાતાહું મેં કોઇચીઝ જા લેલો ફીલહાલ

કાશી રાજ--

કોનસી ચીજહય ઓર કોનસા રખતાહય તુ માલ
હમલી દખે જરા ઉસ ચીજકો અપ નેક અફાલ

હરીચંદ્ર--

ખાલક ઓર સ્ત્રી યે દોનો જો હય ખસ્તા છગર
દંહીકો ખેચતા હું હાય મેં ખા દીદરે તર

કાશી રાજા—

ક્યા હય સાધુ તેરા સ્ત્રી ઓર પુત્રકા મોલ
કષતા હય કે અરે સ્ત્રી ઓર પુત્રકા મોલ

હરીચંદ્ર—

ધતના સોના પુત્રે દરકાર હય અપ રાજાજી
એક મનુસ્ય હાથી ઉપર ગદ ઉછાલે હો મુખી

રાજા—

અચ્છા અલ તુઝે દેતા હુંમે ઓ સાના ચલલે
સી ખાલકકો પરસંગ તું મેરે કરદે

ગાયન ૨૭

તારામતિ—

ક્યા મુસિબત હય પડી અફસોસ હય અફસોસ હય
હય અજલ સરપર ખડી અફસોસ હય અફસોસ હય
જીસ દિન અય રાજાજી તુમને સુપના દેખા રાતકો
કોનસીથી વોહ ઘડી અફસોસ હય
આપકી ચેરી જુદા હોતી હય સ્વામી આપમે
કુઝે ગમકી સીલ અડી અફસોસ હય,

ગાયન ૨૮

હરીશ્ચંદ્ર—

પ્રાન પ્યારી તારા હમારી હમસે જુદા અગ હોતી હય
કર જરા મનમે સખર અયે પ્યારી કીમ લાયે સતી રોતી હય
પુત્ર રોહીત લગમ તુમનેસે એક ખાર અગ અય પ્યારે

દુઃખકી મારીકો સમજના માતા તેરી જાન ખોતી હય
રાજ ગયા સજ દેસ હય છુટા સી બાલક છુટા હે
હે નિધના કયા ધન રોઝો તકદીરબી મેરી સોતી હે

ગાયન ૨૯

હુરીઅંદ્ર—

મેરી કુટી કયા તકદીર ખીકા બંગીયે પર અરે હાથ
દયા કર પરમેશ્વર

મેં રાજસે હુઆ નિર્ધન બિખારીએ હુઆ બાંગી
દિખાતી હય મુઝે કયા કયા જમાનેકી યે દોરંગી
કોઈ લાખ કરે તદખીર વોહી હોગા અકસર અરે હય

ગાયન ૩૦

અંદ્રકળા—

પીતાજી નહિ આયે કયામેં કરેં શખા કયામેં કરેં
કરને શિકાર ગયેયે બનમેં પીતા નહિ કયું આએ
યે નિધના તોરે બડં મેં વારી જો મોરે પિતાસે નિલાયે

ગાયન ૩૧

તારામતી—

સોઈ કબતક દુખ ભારી મેરી કયા કયા હુધ ખવારી
જલ અયેં લડકોં લાના તુમ ઇસકો સંગમે નેક નામ
કંઈ હોને ન પાય શામ સહે આલમ નયે ગુલ કામ

સાહીત—

૩૨

સાંપને મુઝકો ઉસ લીયા હાયા ગઝમ સિતમ ગઝમ

લાલ તારા તો ચલ બસા ગઝમ
 પીલા બદન સખ હો ગયા હાય ગઝમ સિતમ
 ઝહરે મહાંસે મહાં ચઢા મહાંસે મહાં તક બઢા
 અમતો બદન જતા કુદા દાર ગઝમ
 ગનપત દનપત બાધયો માતાકો જસુ જાધયો

ગાયન ૩૩

હરીચંદ્ર—

કરમ વા ટાલે નટલે ચે બહાના સુહાના ગમાના પડે
 બરસો જીના હય ઇસ જગમે આખિર મરના હય
 દેખ મુસાફર ઇસ નગરીકે પાર ઉતરતા હય
 એક દીન વેઢયા કેમે રાજ થા આલી મકામ
 બંદગી ઝુક ઝુકે કરનાથા મુઝકે હરખાઓ આમ
 અખ હય વક્તયે મેં બંગીકા નૌકર હો ગયા
 શાકીને મરઘટ મેરા અચ્છા મુન્દર તે ગયા
 ચે બહાના સુહાના ગમાના ગમાના પડે

ગાયન ૩૨

તારામતી—

હાય પૈસા કહાં જકે અખ લાડે મે,
 હાય સમ ખાડે મેં તાકે મરનાડે મે
 પૈસા જો પાડે મેં પુત્ર જલવાડે મે

હાય સમખાડે—

પતકી નેહસે ધિર કુક રહા હય જગર

અય મેરે ઇશ્વર દાસી પર મહેર કર

ભાવન ૩૫

સખ—

સખ મે આશ્રત લાતી હય કીરમન હર ઇન્સાન પર ખાસો આમ

નેકી કરશે ખુબ હય યાહોં જીસે હોવે જહાંમે

અહ પર લાનત કરતે હેં સખને કોડા હય નેક અન્ગમ

સચ્ચેકો ઇજઝન હય જહાંમે જુડા હોતા હય અદનામ

હરિચંદ્ર આજ બંગીકે ધરખીકા

મુરદે જલનાયા તકદીરમે લીખા

મોને કે વાસ્તે શની કુંતર બાકે સુખમે સદારો નઝીલ

સુખોદ શામ.

(સમાપ્ત.)



